

Treningsprogram - FI(S)

Versjon 1.0 – 20.02.2021

Treningsprogram FI(S)	3
1.0 Innledning.....	3
1.1 Om treningsprogrammet.....	3
1.2 Definisjoner og forkortelser	3
1.3 System for revisjoner og rettelser.....	3
1.4 Revisjonsliste	4
2.0 Om kurset.....	5
2.1 Kursets formål	5
2.2 Opptakskrav.....	5
2.3 Erfaringskrav og godskriving av annen kompetanse	5
2.4 Startmetoder	6
2.5 Kursets struktur og integrering av praktisk og teoretisk undervisning.	6
2.5.1 Del 1 – Forkurs.....	7
2.5.1.1 Teoretisk innhold	7
2.5.1.2 Praktisk innhold.....	8
2.5.1.3 Rettigheter	8
2.5.2 Del 2 – Instruktørkurs.....	8
2.5.2.1 Teoretisk innhold	9
2.5.2.2 Praktisk innhold.....	9
2.5.3 Ferdighetsprøve	10
2.5.4 Kravoppfyllelse	11
2.6 Overføring fra annen flyskole	11
2.7 Skikkethet og progresjon.....	11
2.8 Kostnader.....	11
3.0 Pensum og læringsmål til FI(S).....	12
3.1 Om det praktiske kurset	12
3.2 Øvelser og målsetning.....	12
4.0 Praktiske leksjoner FI(S)	13
4.1 Leksjonsoversikt SPL for FI(S)	13
5.0 Progresjon og tilbakemelding	14
5.1 Krav til flyge- og instruksjons-ferdigheter	14
5.2 Karakterskala for bedømmelse av instruktørkandidatens ferdigheter – absolutt	14
5.3 Samlet vurdering av instruktørkandidatens progresjon for en flygeleksjon – relativ..	15
5.4 Progresjonssjekker underveis.....	16

Treningsprogram FI(S)

1.0 Innledning

1.1 Om treningsprogrammet

Dette treningsprogrammet er utgitt av Norges Luftsportforbund / Seilflyseksjonen (S/NLF). Sammen med *organisasjonshåndbok*, *treningshåndbok* og de øvrige *treningsprogrammene* utgjør dette treningsprogrammet S/NLFs skolehåndbok.

Skolehåndboken er NLFs eiendom og kan kun benyttes av flyklubber som til enhver tid er tilsluttet NLF. Kopiering av hele eller deler av skolehåndbokens innhold er ikke tillatt uten NLFs skriftlige samtykke.

Treningsprogrammet innfrir kravene i forskrift om luftfart med seilfly (BSL D 3-3) og forskrift om sertifisering av besetningsmedlemmer (BSL C 1-1), herunder forordning (EU) nr. 2018/1976 vedlegg III (del-SFCL) og forordning (EU) nr. 1178/2011 vedlegg VIII (del-DTO) for flyskoler som driver på basis av egenerklæring (DTO – «declared training organisation»)

Strukturen i treningsprogrammet er tilpasset kravene AMC1 DTO.GEN.230. Der det er relevant, er det medtatt referanse til aktuelle lover, forskrifter, forordninger og annet regelverk. For veiledningsformål benytter skolehåndboken samme eller tilsvarende ordlyd og formuleringer på norsk som det felleseuropeiske regelverket på engelsk. Det er likevel det til enhver tid gjeldende regelverkets *engelske ordlyd* som er rettslig forpliktende for flyskolene, se referansene som er angitt i teksten.

1.2 Definisjoner og forkortelser

Aktuelle definisjoner og forkortelser finnes i *Organisasjonshåndbok – DTO seilfly*, kapittel 1.2.

1.3 System for revisjoner og rettelsler

System for revisjoner og forkortelser framkommer av *Organisasjonshåndbok – DTO seilfly*, kapittel 1.5.

1.4 Revisjonsliste

Versjon	Dato	Endring
1.0	15.02.2021	Opprinnelig

Versjon	Forberedt av	Kontrollert av	Godkjent av
1.0	Svein Larssen (sign)	Steinar Øksenholt (sign)	John Eirik Laupsa (sign)

2.0 Om kurset

2.1 Kursets formål

[SFCL.300 Flight instructor certificate
SFCL.315 FI(S) certificate – Privileges and conditions]

Kursets formål er å gi kandidaten praktiske ferdigheter og kompetanse som kreves for å operere seilfly og TMG som instruktør i ikke kommersielle operasjoner sikkert og effektivt i henhold til de visuelle flygeregler (VFR).

2.2 Opptakskrav

[AMC1 SFCL.315(a)(7)(ii) FI(S) certificate – Privileges and conditions
SFCL.320 FI(S) certificate – Prerequisites and requirements
SFCL.325 FI(S) competencies and assessment (a)(7)(ii)]

Minste alder for utstedelse av FI(S) rettighet er 18 år. Gitt krav om forhåndsgodkjenning fra DTO innenfor 12 mnd før søknad om utstedelse av FI(S), blir nedre aldersgrense 17 år for oppstart av treningsprogrammet.

Treningsprogrammet anbefales påbegynt etter 75 timer som fartøysjef på seilfly, men søknad om FI(S) rettighet kan ikke gjøres før søkeren har 100 timer og 200 starter som fartøysjef.

En kandidat til FI(S) skal informeres før opptak til kurs om at det er krav til både medisinsk- og SPL-sertifikat, gode holdninger, og godt airmanship, for å kunne fullføre treningen.

Norges Idrettsforbund (NIF) setter i tillegg krav til politiattest for å instruere personer under 18år.

2.3 Erfaringskrav og godskriving av annen kompetanse

[SFCL.320 FI(S) certificate – Prerequisites and requirements
SFCL.330 FI(S) – Training course]

Applicants for an FI(S) certificate shall:

- (a) be at least 18 years of age;
- (b) comply with the requirements of point (a)(1)(i) and paragraph (2) of point SFCL.300;
- (c) have completed 100 hours of flight time and 200 launches as PIC on sailplanes;
- (d) have completed an instructor training course in accordance with point SFCL.330 at an ATO or a DTO; and
- (e) have passed an assessment of competence in accordance with point SFCL.34

Godskriving av annen kompetanse mot FI(S) rettighet skjer gjennom av forenklete krav til treningsprogrammet gitt i SFCL.330.(c)+(d):

- (c) Applicants who already hold an instructor certificate in accordance with Annex III (Part-BFCL) to Regulation (EU) 2018/395 or with Annex I (Part-FCL) to Regulation (EU) No 1178/2011 shall be fully credited towards the requirement in paragraph (b)(1)(ii).
- (d) When applying for an FI(S) certificate, a pilot who holds or has held an FI(A), (H) or (As) shall be credited with 18 hours towards the requirements in paragraph (b)(1)(iii).

2.4 Startmetoder

[SFCL.315 FI(S) – Privileges and conditions]

Utdannelse til FI(S) kan gjennomføres med flere og ulike startmetoder. I Norge benyttes hovedsakelig flyslep i treningsprogrammet da dette er den vanligste startmetoden.

- (a) Subject to compliance of the applicants with point SFCL.320 and with the following conditions, an FI(S) certificate shall be issued with privileges to conduct flight instruction for:
  - (1) an SPL;
  - (2) additional sailplane privileges in accordance with point SFCL.150(e);
  - (3) launching methods in accordance with point SFCL.155, provided that the applicant has completed as PIC:
    - (i) in the case of aerotow launch, at least 30 launches; or
    - (ii) in the case of winch launch, at least 50 launches;
  - (4) additional TMG privileges in accordance with point SFCL.150(b), provided that the applicant has:
    - (i) completed at least 30 hours of flight time as PIC on TMGs;
    - (ii) completed the training as specified in point SFCL.330(b)(2);
    - (iii) demonstrated the ability to instruct on TMGs to an FI(S) who is qualified in accordance with paragraph (7) and nominated by the head of training of the ATO or the DTO;

2.5 Kursets struktur og integrering av praktisk og teoretisk undervisning.

[SFCL.330 FI(S) – Training course

AMC1 SFCL.330(a) FI(S) – Training course

AMC1 SFCL.330(b) FI(S) – Training course

SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence

AMC1 SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence

AMC2 SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence]

Treningsprogrammet til FI(S) består av 2 deler, hvor hver del har en praktisk og en teoretisk del, og avsluttes med en ferdighetsprøve ihht SFCL.345.

(1) Del 1 – Forkurs seilflyinstruktør

(a) Teoretisk forkurs

(b) Praktisk forkurs

(2) Del 2 – Instruktørkurs

(a) Teoretisk instruktørkurs

(b) Praktisk instruktørkurs

(3) Ferdighetsprøve

Den teoretiske undervisningen i treningsprogrammet skal samlet, minimum

inneholde:[SFCL.330 FI(S) – Training course (b)(1)(ii)

SFCL.330 FI(S) – Training course (b)(1)(iii)]

- 25 timer - Kurs i undervisnings- og lærings-teori, samt flygeteori
- 30 timer - Kurs i flyge- og instruksjons-teori

Det samlede teoretiske timekravet dekkes gjennom felles undervisning og personlig undervisning. Selvstudium med støtteundervisning underveis kan benyttes når det er hensiktsmessig. Teoriundervisningen vil også flettes inn i praktiske leksjoner av instruktørene.

All opplæring under dette treningsprogrammet skal dokumenteres ihht retningslinjer gitt av DTO.

Part-SFCL definerer FI(S) på TMG som en **påbygning** til FI(S) på SPL, og krever ytterligere trening og godkjenning ihht SFCL.330(b)(2).

2.5.1 Del 1 – Forkurs

Kandidaten skal gjennomgå Del 1 - Forkurs før Del 2 - Instruktørkurs påbegynnes.

Forkurset kan gjennomføres sentralt, i klubb, eller en kombinasjon av dette etter anvisninger fra DTO. Innholdet i forkurset utarbeides av DTO og gjøres tilgjengelig for instruktørkandidaten etter oppmelding.

2.5.1.1 Teoretisk innhold

[SFCL330 FI(S) – Training course (a)(2)(ii)

SFCL330 FI(S) – Training course (b)(1)(iii)]

Teoretisk forkurs skal inneholde:

- (a) Innlæring av instruksjonsteksten til øvelsene i Grunnkurs I i DTOens skoleprogram til SPL

- (b) Opplæring i flygeteori til SPL, alle fag
- (c) Tentamen i flygeteori til SPL, alle fag
- (d) Utarbeide undervisningsmaterieell for teoriundervisning i flygeteori for ett fag, tildelt av DTO.

Nøyaktig innlæring av ordlyden i instruksjonsteksten til øvelsene i DTOens skoleprogram til SPL er den del av standardiseringsarbeidet i DTOen, og skal ikke fravikes. For øvelser til TMG rettighet gjelder eget skoleprogram og standardisering.

2.5.1.2 Praktisk innhold

[SFCL330 FI(S) – Training course (a)(2)]

Praktisk forkurs skal inneholde:

- (a) Tilvenning til flyging fra instruktørsetet
- (b) Minimum 20 starter, hvorav minst 10 starter med FI(S)
- (c) Praktisk trening på å fly Grunnkurs I fra treningsprogram til SPL.
All flyging med FI(S) skal skje med instruktørkandidaten i instruktørsetet slik at han/hun blir fortrolig med å fly fra denne plassen. Instruktørkandidaten skal forklare øvelsene kort og konsist muntlig, demonstrere og fly øvelsene korrekt, og forklare øvelsene synkront med flygingen. Instruktørkandidaten skal ikke finne eller rette elev-feil i denne fasen av treningsprogrammet.

Det anbefales at all flyging i denne fasen av treningsprogrammet flys sammen med FI(S) for best mulig treningseffekt.

2.5.1.3 Rettigheter

Det understrekes at all flyging instruktørkandidaten gjennomfører som en del av treningsprogrammet skal flys med en FI(S), eller som solo, ihht gjeldende krav for både instruktørkandidat og FI(S).

Flyging i treningsprogrammet gir ikke under noen omstendigheter instruktørkandidaten rettighet til å fly som fungerende FI(S) med reell elev eller innehaver av SPL mot hverken SPL, kompetansesjekk, ferdighetsprøve, eller annet.

2.5.2 Del 2 – Instruktørkurs

[SFCL.330 FI(S) – Training course (a)]

Del 2 - Instruktørkurs gjennomføres etter nærmere anvisninger fra DTO. Da dette er en sentral del av standardiseringsarbeidet i DTO, vil kurset kjøres som ett felles, sentralt kurs med mindre annet er bestemt av DTO.

Før del 2 påbegynnes skal instruktørkandidaten

- (a) fullføre Del 1 – Forkurs
- (b) levere en progresjonsrapport til DTO for gjennomført opplæring i Del 1
- (c) bestå teoretisk progresjonssjekk med en FI(S) utpekt av DTO

(d) bestå praktisk progresjonssjekk med en FI(S) utpekt av DTO

Teoretisk og praktisk progresjonssjekk må ikke nødvendigvis avlegges for samme FI(S) eller samme dag.

2.5.2.1 Teoretisk innhold

[SFCL.325 FI(S) competencies and assessment,
AMC1 SFCL.325 FI(S) competencies and assessment]

Instruktørkandidaten skal trenes opp til å:

- (a) forberede ressurser og rammer for undervisningen
- (b) skape et klima som fremmer innlæring
- (c) vise kunnskap og kjennskap til det emne som undervises
- (d) integrere fare- og risikostyring (TEM), og styring av menneskelig samhandling (CRM)
- (e) styre tidsforbruk for å nå målene for utdannelsen
- (f) fremme innlæring
- (g) evaluere elevens prestasjon
- (h) overvåke elevens progresjon
- (i) vurdere gjennomførte treningsaktiviteter
- (j) gi tilbakemelding på, og registre resultatet av, treningen

Punktene (a) - (j) er utdypet i AMC1 SFCL.325(b).

Instruktørkandidaten skal trenes opp til å kunne instruere **på bakken** samtlige leksjoner/øvelser i DTOens til enhver tid gjeldende treningsprogram til SPL på en tilfredsstillende måte. For utvidelse til TMG gjelder dette også øvelser i treningsprogram til TMG.

2.5.2.2 Praktisk innhold

[SFCL.315 FI(S) certificate – Privileges and conditions (a)(3)
SFCL.325 FI(S) competencies and assessment
SFCL.330 FI(S) – Training course (b)(1)(iv)
AMC1 SFCL.330 FI(S) – Training course (b)(2)
SFCL.330 FI(S) – Training course (b)(2)]

Instruktørkandidaten skal trenes opp til å kunne instruere **i luften** samtlige leksjoner/øvelser i DTOens til enhver tid gjeldende treningsprogram til SPL på en tilfredsstillende måte, med spesiell vekt på instruktørens rolle og oppgaver (CRM og TEM). For utvidelse til FI(S) på TMG inkluderer dette også treningsprogram til TMG.

Praktisk del skal inneholde minimum

- (a) 6 timer **eller**
- (b) 20 starter flyging

I **tillegg** skal det ihht SFCL.330.(b)(2) for instruksjon på TMG flys

- (c) 6 timer DK på TMG

Praktisk del skal dekke pensum og leksjoner gitt i AMC1 SFCL.330(b).(b)(2)

All flyging med FI(S) skal skje med kandidaten i instruktørsetet. Kandidaten skal selvstendig instruere øvelsen korrekt og synkront med flygingen. Kandidaten skal finne og rette elev-feil i denne fasen av treningsprogrammet.

En detaljert beskrivelse av leksjoner og øvelser er gitt i kapittel 3 og 4.

Øvelsene i følgende treningsprogram flys normalt på kurset for SPL

- (a) Treningsprogram/øvelser Startmetode Flyslep
- (b) Treningsprogram/øvelser Seilflyøvelser i lufta
- (c) Treningsprogram/øvelser Landingsøvelser

Øvelsene i følgende treningsprogram flys normalt som påbygging for TMG

- (d) Treningsprogram/øvelser for TMG

Øvelsene i følgende treningsprogram flys normal ikke på kurset

- (e) Treningsprogram/øvelser for Startmetode Vinsjstart
- (f) Treningsprogram/øvelser for Startmetode Selvstart
- (g) Treningsprogram/øvelser for Aerobatics

For å instruere øvelsene (d) - (g) følges SFCL.315(a)(3), samt krav til egen erfaring som fartøysjef for disse rettighetene. Opplæring gitt i (a) – (c) gir kandidaten nødvendige forutsetninger for egenstudium for (d) – (f).

For å instruere i treningsprogram (g) Aerobatics følges SFCL.315(a)(5).

2.5.3 Ferdighetsprøve

[SFCL.320 FI(S) certificate – Prerequisites and requirements (e)

SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence

AMC1 SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence

AMC2 SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence]

Treningsprogrammet avsluttes med en ferdighetsprøve for FE(S) ihht SFCL.345 og AMC1 SFCL.345.

Ved ikke bestått ferdighetsprøve henvises kandidaten til mer trening før ny ferdighetsprøve kan avlegges.

Påbygging til TMG rettighet skjer ihht SFCL.330.(b)(2).

2.5.4 Kravoppfyllelse

[SFCL.320 FI(S) certificate – Prerequisites and requirements (e)

SFCL.320 FI(S) certificate – Prerequisites and requirements (d)

SFCL.345 FI(S) – Assessment of competence]

Fullført treningsprogram FI(S) Del 1 og Del 2 oppfyller krav om gjennomført opplæring til FI(S) ihht SFCL.320(d).

Bestått ferdighetsprøve oppfyller krav om bestått ferdighetsprøve for FI(S) rettighet ihht SFCL.320(e).

2.6 Overføring fra annen flyskole

[AMC1 DTO.GEN.230 (a) (2), AMC1 FCL.115 (c), AMC1 FCL.210 (c)]

En kandidat som har påbegynt treningsprogram til FI(S) og ønsker å bytte til en annen flyskole (ATO/DTO) i en EASA-medlemsstat skal anmode den tidligere flyskolen om å overføre relevant dokumentasjon som angitt i til den nye flyskolen. Head of training ved tidligere lærested skal utforme en attest som beskriver kandidatens trening, progresjon og en bekreftelse på at alle økonomiske forhold er avsluttet. Denne attesten skal vedlegges treningsdokumentasjon og forelegges Head of training før treningen videreføres.

2.7 Skikkethet og progresjon

[AMC1 SFCL.330(b) FI(S) – Training course (a)(5)]

Treningsprogrammet kan til enhver tid avsluttes underveis av DTO, DTO Head of Training, eller kursansvarlig FI(S) / FE(S), dersom forhold med kandidaten tilsier at kandidaten ikke bør, eller kan, inneha FI(S) rettighet. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, manglende progresjon, ferdigheter, kunnskap, holdninger, airmanship, og/eller medisinske forhold.

2.8 Kostnader

Kostnader til gjennomføring av treningsprogrammet dekkes i sin helhet av klubb/kandidat, med mindre noe annet er avtalt med DTO.

3.0 Pensum og læringsmål til FI(S)

3.1 Om det praktiske kurset

[SFCL.330 FI(S) – Training course

AMC1 SFCL.330(b) FI(S) – Training course (2)]

Kapittel 3.2 i treningsprogram til *SPL* inneholder en beskrivelse av alle flygeøvelser som Part-SFCL krever skal utføres i seilfly og TMG i løpet av kurset til *SPL*. Kapittelet inkluderer også målsetningen for hver øvelse.

Regelverket definerer 17 øvelser for seilfly og 15 øvelser for TMG med underpunkter som det skal tilegnes kompetanse i for utstedelse av *SPL*. S/NLF har med bakgrunn i dette utarbeidet et praktisk flyprogram for å tilegne ønsket kompetansenivå innenfor øvelsene.

Øvelser i luften og landingsøvelser er felles for alle seilfly unntatt TMG.

Startmetoder som er beskrevet er flyslep, vinsj og motor.

TMG er beskrevet for seg i et eget program.

Flyprogrammet som helhet er å finne i kapittel 4 i treningsprogram til *SPL*.

Kurset er delt opp, av praktiske hensyn, i øvelser «Grunnleggende trinn I» og «Grunnleggende trinn II». «Grunnleggende trinn I» er øvelser som skal utføres før første solo, men det er ingen ting i veien for å undervise videre i «Grunnleggende trinn II-øvelser» når det passer ut fra været og seilflyforholdene.

Gjennom det praktiske treningsprogrammet til FI(S) skal kandidaten lære å fly leksjoner og øvelser i treningsprogram til *SPL* tilfredsstillende som instruktør, med spesiell fokus på instruktørens rolle.

3.2 Øvelser og målsetning

[SFCL.130, AMC2 SFCL.130, SFCL 200, AMC1 SFCL.200, AMC1 SFCL.330(b)(a)(2)]

For å dekke kravene til «FLIGHT INSTRUCTION FOR THE SPL», utenom TMG, er det utarbeidet et sett med detaljert beskrevne øvelser. Øvelsene er samlet i en egen håndbok, «Øvelseshåndboken». Alle seilflyklubber og instruktører underviser derfor med de samme metodene og standardisert innhold.

Øvelseshåndboken har følgende innhold:

Startmetode Flyslep - øvelser i flyslep (F)

Startmetode SLG – øvelser i selvstart (SLG)

Startmetode Vinsj - øvelser i vinsj (V)

Seilflyøvelser i lufta (S)

Landingsøvelser (L)

Acro – øvelser for «Basic» og «Advanced» (påbyggingsprogram)

4.0 Praktiske leksjoner FI(S)

4.1 Leksjonsoversikt SPL for FI(S)

[AMC1 SFCL.330(b).(b)(2), SFCL.330]

Kapittel 4 i treningsprogram til SPL inneholder en oversikt over alle de praktiske leksjonene i treningsprogrammet til SPL, utenom TMG. Programmene er utarbeidet for å dekke flygetid og øvelser i henhold til SFCL.130 som kreves før oppmelding til ferdighetsprøve til SPL.

En seilflytur varierer mye i lengde, og det må føres en oversikt over timer og starter, både solo og DK, underveis i opplæringen for å se hvor elevene er i opplæringen.

I hvert treningsprogram er det også tatt med noen få teorileksjoner foran praktiske leksjoner for å kunne dokumentere at eleven har lært dette. Teorileksjonene er også huskelister for instruktørene slik at de får med seg alle detaljer i leksjonene. Når en teorileksjon er instruert dokumenterer instruktøren det med at han kvitterer dette ut på linje neste flygeleksjon.

Det er utarbeidet treningsprogram for tre startmetoder og for TMG. Etter utførelsen av treningsprogrammet for startmetode er det et felles videregående kurs etter solo som inneholder rene seilflyøvelser.

Leksjons- og progresjonsoversikt er inkludert i NLFs elektroniske versjon av skoleprogrammet. For skoler som foretrekker et papirbasert system anbefaler S/NLF å skrive ut leksjonene i dette angjeldende treningsprogrammet.

Praktiske leksjoner til SPL utgjøres av:

A) Grunnleggende trinn I:

- Treningsprogram - Startmetode flyslep
- Treningsprogram - Startmetode SLG
- Treningsprogram - Startmetode vinsj

B) Grunnleggende trinn II

- Treningsprogram - Videregående kurs etter solo

Øvrige treningsprogram til SPL:

- Treningsprogram – TMG (selvstendig program)

5.0 Progresjon og tilbakemelding

[AMC1 DTO.GEN.230 (a) (7)]

5.1 Krav til flyge- og instruksjons-ferdigheter

Alle øvelser skal bedømmes med en karakter, og ønsket standard er beskrevet som sikker, effektiv og korrekt prosedyre. Programmet er utarbeidet for at instruktørkandidaten gjennom selvstendig øving, under veiledning av instruktøren, skal oppnå to forskjellige ferdighetsnivå:

- Nivå (karakter) 2: Sikker flyging – akseptabel standard for soloflyging.
- Nivå (karakter) 3: Sikker, effektiv og korrekt prosedyre for selvstendig operasjon.

5.2 Karakterskala for bedømmelse av instruktørkandidatens ferdigheter – absolutt

NB: Dette kapitlet avviker fra kapittel 5.2 i treningsprogram SPL.

Hver øvelse skal bedømmes med en karakter fra en fem-delt skala bestående av følgende forkortelser: D-1-2-3-S.

Karakteren skal gi en objektiv vurdering av instruktørkandidatens prestasjon eller ferdighetsnivå. Karakter for hver øvelse skal uttrykke i hvilken grad instruktørkandidaten lykkes med å utføre øvelsen, etter at én eller flere forsøk er utført, sett i forhold til en korrekt gjennomføring av øvelsen. Ferdighetskarakteren *skal ikke* settes i forhold til instruktørkandidatens stadium. Det er derfor naturlig at instruktørkandidaten får mange lave karakterer i begynnelsen av treningen. Etter hvert som instruktørkandidaten viser progresjon for hver øvelse, vil dette tydelig komme til uttrykk ved høyere karakter.

Klassifisering D: Øvelsen er demonstrert av instruktør, men ikke øvet av instruktørkandidaten.

Karakter 1: Instruktørkandidaten kan ikke gjennomføre øvelsen på forståelig og/eller sikker måte, og han trenger betydelig assistanse fra instruktøren. Instruktørkandidaten viser tegn på manglende kunnskap om øvelsen eller prosedyren som skal instrueres.

Karakter 2: Instruktørkandidaten har kontroll og gjennomfører instruksjonen på en sikker måte. Noen elev-feil oppdages av instruktørkandidaten, og korrigeres på korrekt måte. Det kan ta noe tid for instruktørkandidaten å finne riktig korreksjon. Instruktørkandidaten har nødvendige kunnskaper om instruksjon av øvelsen og prosedyren, og gjennomfører denne til minimum akseptabel standard eller bedre.

Karakter 3: Instruktørkandidaten har full kontroll og gjennomfører instruksjon av øvelsen sikkert, effektivt og korrekt. Instruktørkandidaten oppdager elev-feil, og korrigerer disse korrekt. Enkelte småfeil forekommer, men disse blir raskt korrigert på korrekt måte. Instruktørkandidaten viser god «airmanship» og har meget gode kunnskaper og oversikt

over situasjonen til enhver tid. Dette er den standard som tilsvarer krav ved ferdighetsprøve til FI(S).

Klassifisering S: Instruktørkandidaten skal angi alle øvelser som er utført ved soloflyging ved å avmerke klassifisering S.

Til hver øvelse er det oppført en forventet standard som står oppført i egen kolonne merket «K», dette er forventet karakter for ferdighetsnivået ved instruktørkandidatens stadium.

5.3 Samlet vurdering av instruktørkandidatens progresjon for en flygeleksjon – relativ

NB: Dette kapitlet avviker fra kapittel 5.3 i treningsprogram SPL.

Etter hver leksjon skal instruktøren gi en subjektiv totalvurdering av instruktørkandidatens progresjon og prestasjonsnivå sett i forhold til det stadium instruktørkandidaten er i treningsprogrammet, og sett i forhold til andre instruktørkandidater på samme stadium i utdanningen. Instruktørkandidaten skal dermed gis et inntrykk av sitt eget nivå i forhold til andre instruktørkandidater.

UTILFREDSSTILLENDE Instruktørkandidaten viser manglende kunnskaper og ferdigheter i flere av de øvelser som instruktøren forventer at han kan utføre på forståelig og sikker måte i denne fasen av utdanningen, og progresjonen er ikke tilfredsstillende.

SVAK Instruktørkandidaten virker uforberedt og viser svake kunnskaper om prosedyrer, oppdager ikke elev-feil eller klarer ikke å korrigere disse, og har større unøyaktigheter i flyging og instruksjon i forhold til det aktuelle stadiet i utdanningen enn hva som er normal progresjon.

GOD Instruktørkandidaten viser at han/hun har grunnleggende forståelse av aktuelle prosedyrer. Instruktørkandidaten oppdager og korrigerer noen elev-feil, men kan bruke noe tid på riktig korreksjon. Instruktørkandidaten gjennomfører leksjonen med normal progresjon, kontroll og oversikt i forhold til denne fasen i utdanningen.

MEGET GOD

Instruktørkandidaten viser at han/hun har kunnskaper og viser ferdigheter over forventet nivå på dette stadiet. Han/hun har meget god kontroll med øvelsene til enhver tid, har god forståelse for situasjoner og kan utføre øvelser på nøyaktig og korrekt måte. Instruktørkandidaten oppdager og korrigerer elev-feil på korrekt måte. Instruktørkandidaten viser meget god oversikt og planlegger flygingen bedre enn forventet av en instruktørkandidat på dette stadiet.

5.4 Progresjonssjekker underveis

Instruktørkandidaten er under kontinuerlig evaluering gjennom treningsprogrammet til FI(S). Treningsprogrammets inneholder likevel en serie progresjonssjekker:

- Teoritamen Del 1
- Teoretisk prøve før oppstart Del 2
- Praktisk prøve før oppstart Del 2

Til de teoretiske progresjonssjekkene er kravet for bestått prøve tilsvarende kravet til bestått eksamen i samme fag for SPL/TMG. Ved ikke bestått henvises instruktørkandidaten til ytterligere opplæring før ny teoretisk progresjonssjekk avlegges.

Til den praktiske progresjonssjekken er det gitt et krav til standard for hver øvelse som sjekkes, i tillegg til korrekt instruksjon. Disse står oppført i kolonne merket «K» etter hver øvelse i progresjonssjekken. Dersom instruktørkandidatens prestasjon ikke er tilfredsstillende i forhold til kravene for progresjonssjekken, eller korrekt instruksjon, skal dette anmerkes i leksjonsrapporten og eleven henvises til ytterligere opplæring.